

Filantropia creștină, o imitare a iubirii lui Dumnezeu față de oameni

De-a lungul istoriei, creștinii s-au evidențiat de fiecare dată printr-o nemăsurată dispoziție spre sacrificiu și grija față de semenii vulnerabili. Uimeau mai ales pentru că nu căutau lauda lumii, ci se purtau în firescul dorinței de a-L imita pe Dumnezeu în dragostea Sa față de oameni. Când pandemia din zilele noastre adaugă și mai multă durere în viața umanității, ei se vădesc în aceeași sânguință de urmăritori ai lui Iisus Hristos în acte filantropice. O lume debusolată își redescoperă, astfel, repere în expertiza creștinilor de învingători în suferințe.

Creștinii nu sunt străini de epidemii, iar istoria îi înfățișează mai mobilizați ca oricând în fapte de ajutorare a aproapelui aflat în nevoie pe cât de teribile se dovedeau vremurile. Și au fost timpuri nemiloase, când focarele de plagă făceau ravagii și împrăștau masiv oamenii de la o zi la alta. Un apreciat istoric al medicinei, Vivian Nutton, profesor la University College of London, trecea în revistă, într-un articol recent, secolele XIV-XVIII. În această perioadă, un oraș avea să treacă printr-o epidemie de

ciumă la aproximativ fiecare zece ani, iar o devastare serioasă cauzată de o plagă avea să se întâmple o dată la fiecare generație. În timpul focarelor de ciumă bubonică, una dintre cele mai violente pandemii din istoria lumii, s-a înregistrat o rată de mortalitate de 60%-90%, subliniază Nutton, care ține să precizeze că epidemiile erau parte din ritmul vieții.

Studiul profesorului englez, circumscris în sfera de cercetare istorică a medicinei, ne arată imaginea grozăviei epidemiilor și ciclicitatea acestora. Dincolo de această arie, istoria socială preia controlul în descrierea luptei pentru supraviețuire a oamenilor aflați în aceeași dramă și cu aceeași perspectivă apropiată a morții, săraci sau bogați, regalități sau țărănime. O categorie aparte atrăgea atenția prin felul neobișnuit în care își purta bătălia suferințelor – creștinii. Istoricii îi găsesc pe aceștia din urmă, totdea –

una, într-o inexplicabilă pentru unii bogăție a altruismului revărsat asupra semenilor neajutorați, pregătiți să își sacrifice chiar și viața la nevoie. Pentru ei, ajutorarea aproapelui este motiv de imitare a lui Iisus Hristos, Care i-a învățat: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv” (Luca, 6, 36).

Astăzi, când o altă pandemie îngenunchează omenirea, creștinii ies iarăși din tiparul comun, prin grija sporită față de aproapele aflat în nevoie și într-o evidență amuțitoare chiar și pentru gurile nestăvilite în aprecieri critice la adresa Bisericii. De departe, Biserica Ortodoxă Română se arată într-o volubilă activitate filantropică, cuantificată la peste 7,1 milioane de lei (peste 1,4 milioane de euro), de la începutul pandemiei până la 9 aprilie 2020, după cum nota site-ul christiantimes.com. Iar suma tot crește, pe măsură ce activitatea caritabilă continuă, ajungând la peste 12,5 milioane de lei (peste 2,6 milioane de euro), informa Biroul de presă al Patriarhiei Române în 20 aprilie. Este doar o precizare, căci, să nu uităm, filantropia creștină nu are la bază logica cifrelor sau a statisticilor, și nici măcar a aprecierii din partea lumii, ci doar valoarea unică și irepetabilă a persoanei.

Lecția veche de 2.000 de ani

Ca virtute instituită de Iisus Hristos, filantropia își are sursa în învățătura creștină, iar actul suprem de filantropie este acela că Dumnezeu a devenit om pentru mântuirea lumii. „Creștinii știu de 2.000 de ani cum să gestioneze epidemiile”, scrie Lyman Stone, cercetător la Institutul de Studii privind Familia din Statele Unite, într-un articol publicat recent în *Foreign Policy*, revistă preocupată de problematica globalizării, și mai puțin de concepte teologice. Pandemia pare să fi reevaluat teme de interes public, astfel că Stone consideră util să evidențieze ideea că practica teologică le-a arătat creștinilor trei componente esențiale,

Întotdeauna vitale: ajutorul, sacrificiul

și comunitatea. Lecția creștinilor, remarcă el, începe chiar de la cuvintele lui Iisus Hristos: „Și precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea” (Luca, 6, 31).

Comportamentul creștinilor în fața pandemiei, abordarea situației de criză de către Biserică sunt doar două dintre tematicile regăsite cu precădere, în aceste zile, în numeroase publicații, toate înscrise parcă într-un demers liniar de redescoperire a modelului autentic-creștin, devalorizat adesea sub tentația raționalizării excesive a vieții. Finalitatea acestui parcurs relevă în toate cazurile sursa care dă excepționalitate caracterului creștinilor, în orice situație s-ar afla ei, și anume credința. „Creștinii creează anticorpi tocmai prin tăria credinței arătate în fapte de iubire față de semenii vulnerabili”, afirmă autorul contemporan creștin ortodox Demetrios J. Constantelos.

O „frățietate a creștinilor”

Dar creștinii au uimit lumea și continuă să o uimească mai ales datorită acelei particularități care îi diferențiază net de alți filantropi – binefacerile făcute și dușmanilor. Filantropia creștină semnifică mult mai mult decât simpla afecțiune, milă și compasiune, pe care și elinii, de exemplu, le arătau în antichitate, însă doar prietenilor.

Aceasta este dragoste manifestată în vorbe și în fapte față de orice om care are nevoie de ajutor: prieten, necunoscut, dușman. Este iubirea de care trebuie să se bucure fiecare om pentru că este om. Motivația filantropiei, în gândirea Sfântului Vasile cel Mare, este unitatea neamului omenesc, având același Părinte, pe Dumnezeu.

Sfântul vorbește despre o „frățietate a creștinilor”, ca fii și moștenitori împreună cu Hristos (Romani 8, 17) și frați, având un Tată comun, pe Dumnezeu. O ilustrare elocventă a filantropiei creștine, predată în Biserica timpurie, găsim în cartea „Păstorul lui Herma” din secolul al doilea după Hristos. Autorul, despre care se spune că

ar fi Herma, amintește că ajutorarea celor vulnerabili este o mare bucurie și că, în calitate de creștini, avem datoria față de Dumnezeu să se îndeplinească prin noi lucrarea Sa. El îndemna: „În loc de câmpuri, cumpără suflete care au fost afectate, în măsura în care poți, și ai grijă de văduve și orfani și nu le neglija; cheltuiește-ți averea pentru astfel de câmpuri, căci le-ai primit de la Dumnezeu”. În parabola ulmului și a viței-de-vie, Herma arată cum acestea sunt reciproc benefice. Vița-de-vie produce fructe, în timp ce ulmul nu. „Vița, care dă roade, crește pe ulm pentru că, dacă nu ar fi, ar crește pe pământ și ar avea fructele putrede. Abia atunci când

vița-de-

vie crește pe ulm, dă roade, datorită susținerii ulmului. În acest caz, atât ulmul, cât și vița-de-vie dau roade datorită cooperării între ele.”

Perspectiva istorică asupra comportamentului creștinilor de ajutorare a aproapelui aflat în nevoie se poate constitui, în aceste zile, atât într-un pretext de recalibrare la reperatele creștine, cât și într-un răspuns pentru cei tentați să minimalizeze rolul filantropiei în cadrul Bisericii Ortodoxe sau care o acuză că este istoric înclinată spre contemplație și foarte puțin spre practică. Totodată, se poate constitui și într-o motivație pentru misiunea socială a Bisericii în societate, pe fondul unei secularizări a filantropiei sociale creștine prin ruperea ei de Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos. Or, temeiul filantropiei creștine este iubirea lui Dumnezeu față de oameni, iubire

pe care creștinii se străduiesc, iată, să o reproducă prin ajutorul oferit semenilor vulnerabili.

ziarullumina.ro